

Nazaten Ranger drukken stempel

Jarenlang prijkte hij zelf aan kop van de inseminatiestatistieken. Maar in het jaar dat het doek viel voor Double W Ranger, nemen zijn zonen en kleinzonen het stokje over. Bij vier van de vijf meestgebruikte zwartbontstieren duikt Ranger op in de stamboom. Bentehoek Andy en Aalshorst Rody gaan bij roodbont aan kop. Ook de opmars van witblauw zet door.

TEKST INGE VAN DRIE

Het tijdperk dat veehouders massaal inzetten op één bepaalde stier lijkt definitief voorbij. Jarenlang noteerde de meestgebruikte stier in Nederland meer dan 50.000 eerste inseminaties in een jaar tijd. Double W Ranger was de laatste stier die dat voor elkaar kreeg. In het boekjaar 2018-2019 kwam de populaire Reflectorzoon uit op ruim 66.000 eerste inseminaties. Sindsdien lijken veehouders de inzet van stieren meer te spreiden.

Ook het kopduo van dit jaar, Delta Perfect en Koepon Random, komt bij lange na niet aan de 50.000 eerste inseminaties. Beide stieren noteerden in de periode van 1 september 2023 tot en met 31 augustus 2024 afgerond 23.000 eerste inseminaties (tabel 1), waarbij Perfect in de voorlopige eindstand net voor Random uitkomt. In het definitieve klassement zou de volgorde nog kunnen wisselen, als CRV de nagekomen inseminaties heeft verwerkt van veehouders die zelf insemineren. Voor Perfect gaat het om evenveel inseminaties als vorig jaar, toen hij alleen Delta Fast Lane voor zich hoefde te dulden. Voor

Random betekent het een ruime verdubbeling van zijn aantal eerste inseminaties van vorig jaar.

Buitenbeentje Fast Lane op vier

De twee koplopers tonen aan dat de invloed van Double W Ranger, zelf net afgevoerd, maar afgelopen jaar goed voor bijna 6900 eerste inseminaties, nog steeds ongekend hoog is. Bij zowel Perfect als Random stroomt bloed van Ranger door de aderen. Random heeft Ranger als vader, terwijl Perfect via zijn vader Willem's-Hoeve Woody een kleinzoon is van Ranger. Ook Woody zelf vergroot de invloed van vader Ranger, met een derde plek in het klassement met meestgebruikte stieren. Ten slotte duikt Ranger ook als moedersvader op in de stamboom van Delta Podium, die de vijfde plek bezet.

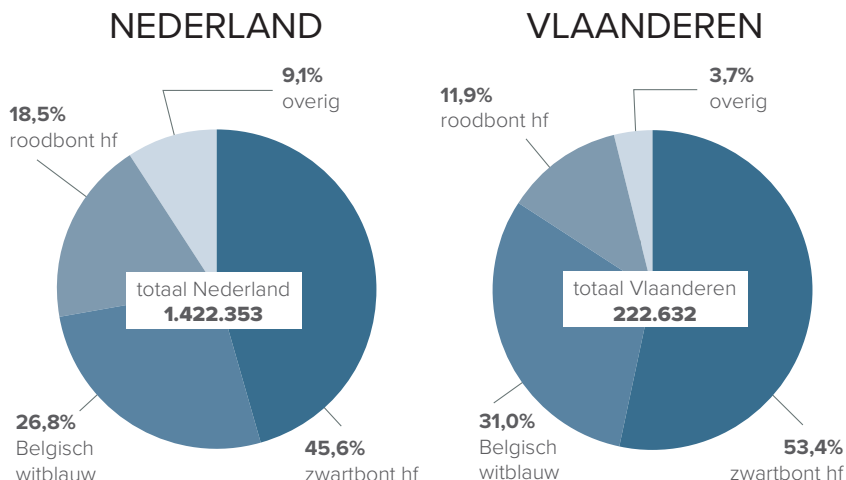
In de top vijf is voormalig koploper Delta Fast Lane (v. Remington) met een vierde plek en ruim 13.000 eerste inseminaties de enige stier die geen lijntje heeft met Ranger. Fast Lane is in meerdere opzichten een buitenbeentje. Hij is ook de enige topvijfstier uit een buiten-

Tabel 1 – Eerste Nederlandse inseminaties per stier van 1 september 2023 tot en met 31 augustus 2024 (* = genoomstier, ** = bwv; bron: CRV Stamboek)

naam stier	1e ins.	naam stier	1e ins.	naam stier	1e ins.	naam stier	1e ins.
zwartbont Nederland		Delta Everton	3.714	Delta Jacuzzi	5.248	Koreas P rf**	10.875
Delta Perfect*	22.890	VDR Saul Hudson	3.686	Delta Mauro	4.004	Vekis Poetin**	10.105
Koepon Random Ir+	22.630	Double W 3103 Rimini	3.406	Delta Borax*	3.886	Stoevelaar Berend**	10.049
Willem's-Hoeve Woody	17.487	Broeklander Sjors rf*	3.391	Delta Completor P*	3.794	Bullseye Blue vlot 4**	8.713
Delta Fast Lane*	13.354	VDR Slash	3.293	Delta Sparkle*	3.750	BBG Elk 69 v.d. Plashoeve**	8.386
Delta Podium*	12.113	Delta Brewer rf*	3.276	Delta Primetime PP*	3.618		
Delta Salinero	11.796	Big Malki	3.254	Delta Firestone*	3.279	zwartbont import	
Delta Liberate*	11.761	Delta Wake Up	3.170	Delta Steam PP*	3.197	EDG Rubicon	6.407
Delta Boreso*	11.331	Delta Fisherman	3.122	Delta Emoji P*	3.072	Stantons Adorable	5.639
Delta Therapy*	9.442	Delta Lawrence	3.108	Wilskracht Worldcup*	3.055	VH Bosman Bahrain	4.408
VDR Shakespeare	9.135	Delta Maximizer*	2.854	Delta Sunburst*	3.035	Go-Farm Miura	4.291
Delta Bonbon rf*	8.387	VDR Steven Tyler*	2.819	Delta Patton P*	2.943	Topstone	4.107
Delta Keystone*	7.210	Delta Yeti rf	2.762	Delta Bohemian P*	2.840	First Ir+	3.692
Delta Encourage*	7.054	Delta Smash*	2.704	Delta Buttercup P*	2.789	VH River Ramsey	3.378
Double W Ranger	6.851	Batenburg Ginstream	2.586	Double W Justright*	2.630	Summerlake	3.305
Delta Jigger	6.763	Delta Lixor Ir+*	2.548	Agus Snowdrop PP	2.566	Bonum	3.096
Delta Epicur rf*	6.374	Delta Conan	2.530	Delta Jacko PP	2.482	Topmodel	2.929
Delta Nobrainer*	6.294	Delta Glory*	2.402	De Paarlberg Andes Ir+	2.432	Sandy-Valley El Grande*	2.540
Delta Lustrum	5.853	Delta Elst	2.330			Sandy-Valley R Conway	2.433
Willem's-Hoeve R Sakarun P rf*	5.596			mrij		Utoft Bahrain Billund Ir+	2.405
Delta Eloy rf	5.588	roodbont Nederland		Harm	1.409		
Delta Smart*	5.489	Aalshorst Rody	10.916	Wim	957	roodbont import	
Weinterper Solution	5.428	Delta Oneliner*	7.610	Mirakel P	687	Bentehoek Andy Ir+	15.433
Delta Flagstone*	5.237	Delta Drone PP*	6.878			Kenmore Triple Crown	11.586
Delta Powerlift rf	5.222	Delta Bulldozer P*	6.768	vleesvee		Hokuspokus (fleckvieh)	4.350
Delta Abundant P rf	4.968	Delta Launch PP	6.132	BullsEye Blue zeer vlot 3**	36.378	Effektiv	2.752
Delta Endless rf	4.351	Delta Fervent PP*	5.838	Stoevelaar Frits**	14.552	VR Vimo (ayrshire)	2.746
Delta Present*	4.346	Delta Framework*	5.738	Baccara de Belle Eau**	12.501	GS Der Beste (fleckvieh)	2.226
Delta Fair Play P*	4.227	Delta Orange PP*	5.496	BBG Elk 68 v.d. Plashoeve**	12.268	DG OH Rubels	2.182
Delta Foster PP*	4.012	Delta Seducer P*	5.277	Vekis Barack**	11.420	Neutrino (montbéliarde)	1.975

Aandeel eerste inseminaties per ras in 2023-2024

landse koefamilie, die van de Duitse Wilder M-familie. Even terug naar Double W Ranger, voor wie afgelopen najaar het doek viel. De Reflectorzoon stamt uit Double W Ricky 8. Uit de Snowfeverdochter fokten Willem Booij en Wendie Ottens uit Benneveld ook Finalzoon Double W Rush Hour. Laat juist Rush Hour nou te vinden zijn in de afstamming van de nummers zes en zeven in de lijst met meestgebruikte stieren, respectievelijk Delta Salinero (als vader) en Delta Liberate (als moedersvader).

Twee fokstieren in top drie

In de top van de zwartbontlijst valt ook op dat Nederlandse veehouders nog volop fokstieren inzetten. Van de nummers twee en drie, Random en Woody, zijn al meer dan 2000 dochters aan de melk. Ook voor de toptienstieren Delta Salinero en VDR Shakespeare – ook al een Rangerzoon – geldt dat hun fokwaarden (deels) geba-

seerd zijn op informatie van dochters, net als voor Ranger zelf, Jigger, Lustrum en Eloy rf in de top twintig. Bij roodbont kregen fokstieren afgelopen jaar minder voet aan de grond, met vier fokstieren in de top twintig. Dat neemt niet weg dat de nummer één, Aalshorst Rody (v. Riverboy), wel al meer dan 400 melkgevende dochters heeft. Rody heeft dit jaar aan bijna 11.000 eerste inseminaties genoeg voor de eerste plek. Dat zijn er nog net iets minder dan zijn aantal van vorig jaar, toen hij achter Delta Launch PP (v. Jopper) de tweede plaats bezette. Launch moet nu zelf genoeg nemen met een vijfde plaats met ruim 6100 eerste inseminaties. Rody stamt uit de Aalshorst Geertjes van de familie Scholten, die eerder ook Aalshorst Pleasure voortbrachten. Lang niet alle stieren in de top tien hebben zoals Rody een roodbonte koefamilie achter zich. Zo stamt nummer twee, Delta Oneliner (v. Mauro), uit de Peeldijker Liesjes. En komt nummer drie, Delta Drone PP (v. Nectar P), uit de familie van Etazon Renate. De Biesheuvel Javina is de stammoeder van zowel nummer vier, Delta Bulldozer P (v. Turmeric), als zijn halfbroer Delta Orange PP (v. Jaffa) op plaats acht.

Vier PP-stieren in top tien

Het aandeel hoornloze stieren is bij de meestgebruikte roodbontstieren hoog. De top tien telt zes hoornloze stieren. Bij vier ervan, Delta Drone PP, Delta Launch PP, Delta Fervent PP en Delta Orange PP, is een hoornloze nakomeling zelfs gegarandeerd. Dat hoge aandeel hoornloze stieren bij roodbont staat in schril contrast met het aandeel hoornloze stieren in de top van de meestgebruikte zwartbontstieren. Op een negentiende plek is Willem's-Hoeve R Sakarun P rf met 5600 eerste inseminaties de meestgebruikte zwartbonte hoornloze stier. Ook in het overzicht met meestgebruikte importstieren is het met een lantaarntje zoeken naar hoornloze stieren. De nieuwe koploper bij zwartbont is de Amerikaanse Mogulzoon EDG Rubicon, die stuivertje wisselt met Stantons Adorable. Drie jaar lang prijkte de Canadese Supershotzoon op de eerste plek in de importlijst, maar dit jaar moet hij genoeg nemen met de tweede plek met ruim 5600 eerste inseminaties.

Groeiende animo voor witblauw, angus en speckle park

Van alle eerste inseminaties in Nederland kwamen er in het boekjaar 2023-2024 bijna 411.000, omgerekend bijna 29 procent, op naam van een vleesveestier. Het leeuwendel daarvan wordt ingezet voor gebruikskruisingen. Zo groeide het aandeel eerste inseminaties met Belgisch-witblauwstieren naar 26,8 procent. Tien jaar geleden lag het aandeel eerste inseminaties met witblauwstieren nog op 10,8 procent. Vooral de introductie van fosfaatrechten, waardoor veehouders besloten minder jongvee aan te houden, zorgde ervoor dat het gebruik van witblauwstieren in een stroomversnelling kwam. Steeds meer veehouders kiezen voor mengsperma van witblauwstieren, vanwege de

hogere kans op bevruchting. Zo was het Bulls-Eye Blue-sperma in het segment zeer vlot goed voor ruim 36.000 eerste inseminaties. De best verkopende individuele witblauwstier was Stoevelaar Frits met ruim 14.500 eerste inseminaties. In het kielzog van Belgisch witblauw groeit ook de interesse voor aberdeen angus. Afgelopen jaar registreerde CRV bijna 19.000 eerste inseminaties met angus-stieren. Dat zijn er 4000 meer dan vorig jaar, ofwel een groei van bijna 27 procent. Vier jaar geleden lag het aantal nog op ruim 8100 (tabel 2). Gestaag groeit ook de animo voor het ras speckle park. CRV noteerde een stijging van ruim 43 procent van het aantal eerste insemi-

naties in een jaar tijd, al zijn de absolute aantallen met ruim 1500 nog klein. Ook in Vlaanderen neemt de populariteit van gebruikskruisingen toe, net als de inzet van mengsperma. Belgisch-witblauwstieren waren goed voor bijna een op de drie (31 procent) eerste inseminaties.

Tabel 2 – Aantal eerste inseminaties met Belgisch witblauw, aberdeen angus en speckle park (bron: CRV Stamboek)

ras	2019-2020	2023-2024
Belgisch witblauw	347.413	381.873
aberdien angus	8.161	18.737
speckle park	430	1.563

Woody en Boreso favoriet in Vlaanderen

Willem's-Hoeve Woody en Delta Boreso waren afgelopen jaar de lievelingen van de Vlaamse melkveehouders met elk bijna 3600 eerste inseminaties (tabel 3). Op de derde plek prijkt de Nederlandse koploper Delta Perfect met bijna 3100 eerste inseminaties. Dat de voorkeur van de Vlaamse melkvee-

houders net iets anders is dan die van de Nederlandse, is ook zichtbaar bij roodbont. Niet Aalshorst Rody, maar de piepjonge Delta Sunburst gaat met 1700 eerste inseminaties aan de leiding. Net als in Nederland nam de omvang van de inseminatiemarkt in Vlaanderen afgelo-

pen jaar licht af. In totaal registreerde CRV 222.632 eerste inseminaties. Dat zijn er zo'n 4500 minder dan vorig jaar. Iets meer dan de helft (53,4 procent) van alle inseminaties kwam voor rekening van zwartbont (zie illustratie op de linkerpagina), terwijl roodbont 11,9 procent van de taartpunt opeist.

Tabel 3 – Eerste Vlaamse inseminaties per stier van 1 september 2023 tot en met 31 augustus 2024 (* = genoomstier, ** = bw; bron: CRV Stamboek)

naam stier	1e ins.	naam stier	1e ins.	naam stier	1e ins.	naam stier	1e ins.
zwartbont Vlaanderen		Delta Maximizer*	1.590	Delta Framework*	1.168	Blanco de la Rouge Cense**	1.592
Willem's-Hoeve Woody	3.599	Delta Salinero	1.473	Delta Bulldozer P*	1.149	Otto ter Reybroeck**	1.556
Delta Boreso*	3.570	Delta Encourage*	1.280	Delta Oneliner*	1.122		
Delta Perfect*	3.082	Koepon Random Ir+	1.231	Delta Borax*	929	zwartbont import	
Delta Flagstone*	2.709	Delta Podium*	1.205			Peak Alta Exquisite	1.032
Delta Liberate*	2.537	Delta Keystone*	1.140	vleesvee		Lars-Acres SSI GD Raiton	972
Delta Fair Play P*	2.032	Delta Producer*	1.009	BullsEye Blue zeer vlot 3**	3.167	Peak Alta Gaines	957
Delta Fast Lane*	2.011			Tonus du Bois d'Auge**	2.072	Ladys-Manor High Oohm	904
Delta Powerlift rf	1.770	roodbont Vlaanderen		Baccara de Belle Eau**	1.877		
Delta Therapy*	1.728	Delta Sunburst*	1.714	BBG Elk 68 v.d. Plashoeve**	1.755	roodbont import	
Delta Glory*	1.660	Delta Drone PP*	1.219	Bullseye Blue vlot 4**	1.651	Bentehoek Andy Ir+	776

Bij roodbont is Bentehoek Andy opnieuw veruit de meestgebruikte importstier bij roodbont, al ligt zijn aantal eerste inseminaties met bijna 15.500 stuks wel zo'n 3000 lager dan vorig jaar. De roodbonte Anrelizoon uit de Bentehoek Leannes van de familie Vroege uit Dalen heeft Nederlandse wortels, maar verhuisde na zijn geboorte naar Duitsland. Andy krijgt bij de roodbonte importstieren de meeste concurrentie van Kenmore Triple Crown. De Amerikaanse roodbontstier verdubbelde zijn aantal eerste inseminaties tot ruim 11.500 eerste inseminaties. Fleckviehstier Hokuspokus pakt de derde plek met iets meer dan 4300 eerste inseminaties.

Fleckvieh grootste speler

Fleckvieh bleef ook in het jaar 2023-2024 het favoriete buitenlandse ras om melkkoeien mee te kruisen. CRV noteerde ruim 34.000 eerste inseminaties met fleckviehstieren, goed voor een aandeel van 2,4 procent. Daarna volgt het brownswissras met ruim 13.000 eerste inseminaties (0,9 procent), terwijl jersey en montbéliarde elkaar met bijna 11.000 eerste inseminaties en een aandeel van 0,8 procent nauwelijks ontlopen. In dezelfde orde van grootte ligt ook het aantal eerste inseminaties met mrij-stieren. Dat waren er afgelopen jaar 12.803, ruim negen procent minder dan vorig jaar. Die tanende inzet is ook terug te zien in het gebruik van de populairste mrij-stieren. Passeerden vorig jaar nog twee mrij-stieren de grens van 1000 eerste inseminaties, dit jaar slaagde alleen Harm daarin. Dat het aantal koeien in Nederland afneemt, heeft ook zijn weerslag op de inseminatiestatistieken. In de periode van 1 september 2023 tot en met 31 augustus 2024 registreerde CRV in totaal 1.422.353 eerste inseminaties, een afname van 2,7 procent vergeleken met de voorlopige cijfers van vorig jaar. Het definitieve aantal zal nog

iets hoger uitvallen als alle nagekomen inseminaties zijn verwerkt. Vorig jaar waren dat er zo'n 18.000. Van alle eerste inseminaties is 52,9 procent verricht door veehouders die zelf insemineren, een stijging van 1,1 procentpunt ten opzichte van vorig jaar. Zwartbontstieren hadden ook afgelopen jaar veruit de grootste invloed op de inseminatiestatistieken. Iets meer dan 45 procent van de eerste inseminaties kwam op naam van zwartbontstieren (zie illustratie op pagina 8), die hun terrein echter wel zien afnemen. Vorig jaar bedroeg hun aandeel nog 47,9 procent. Het verloren aandeel bij zwartbont is voor een deel terechtgekomen bij roodbont. Zo schroefden de roodbontstieren hun aandeel in de eerste inseminaties op van 17,9 naar 18,5 procent. Ook de witblauwstieren profiteerden van de terugloop bij zwartbont (zie kader linkerpagina). |

Samenvatting

- Delta Perfect en Koepon Random noteerden de meeste eerste inseminaties bij zwartbont met elk afgerond 23.000 stuks.
- Van de Nederlandse roodbontstieren is Aalshorst Rody favoriet, in het internationale veld prijkt Bentehoek Andy opnieuw op de eerste plaats.
- Het aandeel hoornloze stieren bij roodbont is hoog met zes stieren in de top tien meestgebruikte stieren. Bij zwartbont telt de top twintig één hoornloze stier.
- De omvang van de inseminatiemarkt is zowel in Nederland (–2,7 procent) als in Vlaanderen (–1,9 procent) licht gedaald.
- Het aandeel eerste inseminaties met Belgisch witblauw groeide in Nederland naar 26,8 en in Vlaanderen naar 31,0.